កម្ពុជសុរិយា

ទស្សនាវដ្តី ផ្សាយដំណឹងខាងសាសនា និងអក្សរសាស្ត្រ

ឆ្នាំគំរប់ ១៣

ភាគទី ១០

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

INSTITUT BOUDDHIQUE

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ព្រះរាជបណ្ណាល័យ

ព.ស. ២៤៨៤

គ.ស. ១៩៤១

ល:០១

ព្រះរាជបណ្ណាល័យកម្ពុជា

KAMBUJASURIYÂ

កម្ពុជសុរិយា

ជាទស្សនាវដ្តីចេញផ្សាយពីព្រះរាជបណ្ណាល័យ មួយខែពីរក្បាល

ឆ្នាំគំរប់ ១៣

ភាគទី ១០

គណៈរដ្ឋមន្ត្រីនឹងសម្តេចសង្ឃនាយកទាំងពីរគណៈ

បានអនុញ្ញាតហើយ

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ព្រះរាជបណ្ណាល័យ

ព.ស. ២៤៨៤

គ.ស. ១៩៤១

បញ្ជីរឿង

១ — ប្រវត្តិសង្ខេបនៃព្រះកែវមរកត ខេមររង្សីប្រែនិងរួបរួមពីគោលឃារកផ្សេងៗ . . . ៣

២ — សេចក្ដីសាមគ្គីបារាំងសែសនិងខ្មែរ. ៦

៣ — អាជីវកម្មគឺអ្វី? របស់ខេមររង្សី ៩

៤ — ពង្សាវតារក្រិក ស្រង់ចេញពីគោលឃារកផ្សេងៗក្នុងពង្សាវតារលោក (តមក). . ១៤

៥ — ប្រជុំពាក្យកាព្យខ្មែរ ភាគទី ៤ របស់ឃុនស៊ុមនោម័យ (តមក) ១៧

៦ — អនាមយកថា របស់ខេមររង្សី (មានត) ២១

៧ — រឿងព្រេងខ្មែរៈ រឿងអឡេវទី ២ របស់អ្នកឧកញ៉ាប្រាជ្ញាធិបតី (យិន) (តមក) . ២៤

រូបក្រៅរឿង

សាមឆៀ (ប្រទេសលាវ)-ធាតុចេតិយលាវនៅមឿងពួ ១

TABLE DES MATIÈRES

Pages

1° Histoire sommaire du Bouddha d'émeraude d'après divers documents par Khemararansi 3

2° Solidarité franco-khmer et sauvagerie siamoise 6

3° Qu'est-ce qu'un métier par Khemararansi (suite) 9

4° Histoire de la Grèce, extrait de divers documents de l'histoire universelle (suite) 14

5° Recueil des Poèmes cambodgiens 4e partie par Khunsimanomay (suite) 17

6° Anamayakatha par Khemararansi (suite) 21

7° Conte populaire cambodgien inédit :
"Légende de Alév II" par Oknha Prajnadhipadi Yin (suite) .. 24

HORS TEXTE :

Samneua (Laos) — Muong Poua-That 1

សាខឿ (ប្រទេសលាវ)-ធាតុចេតិយលាវនៅមឿងពួ ។

ប្រវត្តិសង្ខេបព្រះកែវមរកត

ព្រះកែវមរកតនេះ មានរឿងរ៉ាវពោលទុកក្នុងសាស្ត្រាបុរាណហៅថា រតនពិម្ពវង្ស តែងជាភាសាបាលី មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះពុទ្ធ-រូបសំខាន់អង្គនេះ ទេវតាសាងថ្វាយព្រះអរហន្ត ១ អង្គ មាននាមថាព្រះនាគសេន គង់ក្នុងស្រុកបាដលីបុត្រ ជាព្រះអរហន្តមានឥទ្ធិរិទ្ធិបានសម្រេចអភិញ្ញា លោកបានអធិដ្ឋានអារាធនាព្រះសារីរិកធាតុរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មកប្រតិស្ឋានទុកក្នុងអង្គព្រះកែវមរកតនេះ ៧ អង្គ គឺនៅក្នុងព្រះមោលី ១ អង្គ ក្នុងនលាដ ១ អង្គ ក្នុងព្រះឧរៈ ១ អង្គ ក្នុងព្រះអង្សាទាំងសងខាងពីរអង្គ ក្នុងព្រះជាណុទាំងសងខាងពីរព្រះអង្គ ឯសាច់កែវក៏បិទជិតស្និទ្ធល្អដូចដើម មិនមានស្នាមប្រេះឆាឡើយ ។ ព្រះកែវមរកតនេះ ដំបូងនៅស្រុកបាដលីបុត្រហើយខ្ចាត់ចេញទៅប្រតិស្ឋាននៅកោះលង្កា ហើយត្រឡប់ចូលមកប្រតិស្ឋាននៅក្រុងកម្ពុជា ស្រុកស្រីអយុធ្យា ស្រុកលវៈពៅ ស្រុកកំផែងពេជ្រ ហើយតមកទៅប្រតិស្ឋាននៅស្រុកចៀង-រ៉ាយ ស្តេចស្រុកចៀងរ៉ាយប៉ងទឹងលាក់ព្រះកែវមរកតឲ្យផុតពីកណ្តាប់ដៃសត្រូវ ទើបឲ្យយកកំបោរបូកលាបពេញទាំងអង្គ ហើយលាបម្រ័ក្សណ៍បិទមាសរួចយកទៅបញ្ចុះទុកក្នុងព្រះចេតិយស្រុកចៀងរ៉ាយនោះឯង ។

តាមពង្សាវតារមានសេចក្តីពោលទុកតមកថា កាលពីពុទ្ធសករាជ ១៩៧៧ ព្រះកែវមរកតអង្គនេះប្រតិស្ឋាននៅក្នុងព្រះស្តូបចាស់ធំមួយនៅ

ស្រុកចៀងក៉យ ។ កាលព្រះស្តូបនេះត្រូវខ្ទះបាញ់រលំទៅ ទើបអ្នកស្រុក
បានឃើញព្រះពុទ្ធរូបបិទមាសថ្មី ១ អង្គនៅក្នុងទីនោះ តែគេយល់ថាជា
ព្រះពុទ្ធរូបថ្មធម្មតា ហើយនាំគ្នានិមន្តទៅដំកល់ទុកក្នុងព្រះវិហារវត្តមួយ
លុះកន្លងមក ២-៣ ខែ កំបោរដែលបូកលាបម្រ័ក្សណ៍បិទមាសក៏របេះ
ចេញត្រង់ព្រះនាសិក ។ លោកគ្រូចៅអធិការវត្តនោះបានឃើញជាកែវ
មានព័ណ៌ខៀវស្រស់ល្អ ក៏បកកំបោរចេញទាំងអស់អង្គ មនុស្សទាំង
ឡាយក៏បានឃើញច្បាស់ថាជាព្រះកែវគាន់បរិសុទ្ធល្អឥតប្រេះធ្លាសៅហ្មង
ទើបមនុស្សទាំងពួងក្នុងស្រុកចៀងក៉យនិងស្រុកដទៃទៀត ក៏នាំគ្នាចេញ
ទៅនមស្សការថ្វាយបង្គំជាចំនួនច្រើន ចៅហ្វាយស្រុកៗចៀងក៉យ ក៏ធ្វើ
សំបុត្របកឡើងទៅថ្វាយស្តេចចៀងហៃ ព្រះនាមសាមហ្វាំងកែនៗក៏ចាត់
ក្បួនហែទៅទទួលព្រះកែវនិមន្តឲ្យឡើងគង់លើខ្នងដំរីហែទៅស្រុកចៀង-
ហៃ ដល់ផ្លូវបែកទៅស្រុកលំប៉ាង ស្រាប់តែដំរីទីនាំងព្រះកែវមរកតផ្អើល
រត់ទៅតាមផ្លូវស្រុកលំប៉ាង ទុកជាទមាក់ល្បួងលួងលោមដំរីឲ្យស្ងប់
ស្រួល ហើយនាំមកដល់ផ្លូវដែលនឹងចូលទៅស្រុកចៀងហៃ ក៏បែរជា
ផ្អើលវិលទៅតាមផ្លូវស្រុកលំប៉ាងទៀត ដល់គ្រាក្រោយទើបគេរើសរក
ដំរីយ៉ាងសាំង មកទទួលព្រះកែវមរកតវិញ ។ ដំរីនោះលុះមកដល់ទីនោះ
ក៏ភ្ញាក់ផ្អើលទៅស្រុកលំប៉ាងទៀត ពួកមន្ត្រីតូច-ធំដែលទៅទទួលព្រះកែវ
បានឃើញហេតុជាចំឡែកអស្ចារ្យដូច្នេះ ទើបមានសំបុត្របកថ្វាយដល់

ស្តេចចៀងហៃ ។ គ្រានោះ ស្តេចស្រុកចៀងហៃទ្រង់នៅជឿប្រកាន់ខ្មោចបិសាចខ្លាំងណាស់ ទ្រង់មានព្រះទ័យនឹកព្រួយតែក្តីក្រែងខ្មោចដែលថែរក្សាអង្គព្រះមិនព្រមឲ្យព្រះកែវនិមន្តមកស្រុកចៀងហៃទេដឹង ទើបទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យនិមន្តព្រះកែវមរកតទៅប្រតិស្ឋានទុកក្នុងស្រុកលំប៉ាងវិញ មនុស្សអ្នកស្រុកក៏នាំគ្នាឈូឆរមកនមស្សការធ្វើសក្ការបូជានៅក្នុងស្រុកលំប៉ាងអស់វេលា ៣២ ឆ្នាំហើយវត្តនោះក៏ហៅថាវត្តព្រះកែវដរាបមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ។

លុះដល់មកក្នុង ព.ស. ២.០១១ ព្រះបាទតិលោកកដ បានគ្រងរាជ្យស្រុកចៀងហៃហើយទ្រង់ត្រិះរិះថា ការដែលក្សត្រចៀងហៃអង្គមុននេះឲ្យនិមន្តព្រះបដិមាករព្រះកែវមរកតទៅប្រតិស្ឋាននៅស្រុកលំប៉ាងនោះមិនសមគួរសោះ គួរតែអញ្ជើញទៅអារាធនាមកដំកល់ទុកក្នុងស្រុកចៀងហៃវិញ ទើបទ្រង់ចាត់ក្បួនហែទៅទទួលព្រះកែវមរកត ហើយទ្រង់សាងអារាមរាជកូដចេតិយថ្វាយ ទ្រង់កសាងព្រះវិហារព្រះកែវឡើង ដោយទ្រង់ធ្វើជាបែបប្រាសាទមានកំពូលផង តែមិនសម្រេចបាន ដ្បិតចេះតែមានរន្ទះបាញ់បាក់បែកទៅ ទុកជាធ្វើឡើងច្រើនលើកច្រើនគ្រា ក៏នៅតែត្រូវរន្ទះបាញ់ ទើបទ្រង់អារាធនាទៅដំកល់ទុកក្នុងវិហារមានស៊ុមខ្លោងទ្វារលៀនចេញមកខាងមុខ ហើយដំកល់ព្រះកែវនៅជិតជញ្ជាំងខាងក្រោយ ប្រកបដោយគ្រឿងសក្ការបូជាផ្សេងៗមានសន្លឹកទ្វារបិទ-បើកដូចជាទូ បើកឲ្យ

សេចក្ដីសាមគ្គីនៃបារាំងសែសនិងខ្មែរ

ការសែតបានពណ៌នាអំពីការបានធ្វើដោយនូវក្លាហានរបស់ពួកពិ-ជ័យសង្គ្រាមយើង ជាតិបារាំងសែស ជាតិខ្មែរ ជាតិយួន ដែលតយុទ្ធការពារទឹកដីយើងនៅប្រទល់ដែន ។ រឿងខាងក្រោមនេះជារឿងបរិយាយអំពីការច្បាំងតយុទ្ធដែលក្រុមពិជ័យសង្គ្រាមយើងបានតទល់នឹងទាហានសៀមពីខែមុន ។ នៅវេលាដើរល្បាត ១ ដងនោះ មានទាហានខ្មែរម្នាក់ស្ទុះចូលទៅមុខគេដោយក្លាហាន ប៉ុន្តែត្រូវរបួសដួលទៅ នៅចម្ងាយពីទាហាននោះចំនួន ៥០ ម៉ែត្រ សៀមបាញ់កាំភ្លើងមីត្រៃយើរគ្មានឈប់ ។ យ៉ាងនេះតើនឹងទុកឲ្យសៀមបាញ់បន្ថែមឲ្យស្លាប់ទៅឬទេ ? នៅពេលនោះមានទាហានកាប៉ូរ៉ាល់សែហ្វបារាំងសែសម្នាក់បានឃើញគ្រោះថ្នាក់ដែលពួកខ្លួនម្នាក់ត្រូវទទួលរងទុក្ខដូច្នោះហើយក៏ស្ទុះទៅជួយមួយរំពេច ក្រាបលូនរហូតដល់ទាហានរបួសពុំគិតដល់សេចក្ដីស្លាប់ ក្នុងខណៈនោះក៏ខំប្រឹងនាំទាហាននោះបានមករុំដំបៅឲ្យ ហើយបញ្ជូនខ្លួនទៅមន្ទីរពេទ្យ ។

លុះសម្រេចកិច្ចហើយ កាប៉ូរ៉ាល់សែហ្វស្រាប់តែឃើញមួកកាស្ករបស់ខ្លួនត្រូវសៀមបាញ់ ៣ គ្រាប់ធ្លាយមួយគ្រាប់ត្រូវស្បែកលលាដ៍ក្បាល ។ ការដែលបានធ្វើទាំងម៉្លេះគង់សៀមនៅខំនិយាយបង្កាច់ថាបារាំងសែសមកស្រុកខ្មែរធ្វើការយកតែផលប្រយោជន៍ខ្លួន រំលោភលើខ្មែរឥតមានអៀន

ខ្មាស តែឯការពិតនោះពួកជនវិសេសទាំងខ្មែរប្រួបប្រួមចងបាច់គ្នាការពារកិច្ចហេតុតែមួយ ហើយពួកជនវិសេសគ្មានញញើតគិតដល់សេចក្តីស្លាប់ យកជីវិតទៅប្តូរដើម្បីនឹងសង្គ្រោះគ្នាទៅវិញទៅមកយ៉ាងដូច្នេះ ។

✲

✲ ✲

អំពីសៀមបិត្តខ្មៅដូចមនុស្សព្រៃ

សៀមអួតខ្លួនថាជាបងប្អូនខ្មែរ ចូរអ្នកស្តាប់រឿងដែលតាប៉ូក៉ាល ឈ្មោះ បាវ-អ៊ូ ជាសេហ្វប៉ុស្តិ៍នៅប្រទល់ដែន បានពណ៌នាប្តឹងទៅចៅហ្វាយខ្លួនថា ។

នៅថ្ងៃ ៩ ខែដេសម្ប៊ែ មានកូនក្មេងម្នាក់អាយុ ១៥ ឆ្នាំ ឈ្មោះឡាវសុង មកដល់ប៉ុស្តិ៍ខ្ញុំ សំលៀកបំពាក់វាប្រឡាក់សុទ្ធតែឈាម វានិយាយប្រាប់ខ្ញុំថា វាបានជូនឈ្មោះប្រាកុលទៅស្រុកសៀម ដើម្បីនឹងប្រាប់ឈ្មោះវង់ថាកូនស្រីមានជម្ងឺឈឺ ។ ខ្លួនវាហើយនឹងគូកនវាឈ្មោះប្រាកុលនេះត្រូវពួកគំរួតសៀមចាប់បាន ។

លុះពួកគំរួតសៀមឆែកឆេរខ្លួនវាទាំង ២ នាក់រួចស្រេចហើយ ក៏បង្គាប់ឲ្យអង្គុយនៅឲ្យស្ងៀម ស្រាប់តែពួកគំរួតសៀមបាញ់វានឹងកាំភ្លើងដែលមានគ្រប់ដៃ ឈ្មោះប្រាកុលដួលស្លាប់ ៗ រំពេចទៅ ឯឈ្មោះឡាវ

សុនក៏ធ្វើពុតជាដួលដែរ ប្រយោជន៍ឲ្យគេជឿថាវាស្លាប់ ។ លុះវេលាយប់វាលួចរត់មកស្រុកខ្មែរវិញ ។

មនុស្សអ្នកស្រែនេះហើយទឹងកូនក្មេងនេះវាបានធ្វើអ្វី មានទោសអំពីរឿងអ្វី បានជាបាញ់វា ?

អាជីវកម្មគឺអ្វី?

(តមក)

វគ្គទី ៣

របរចិញ្ចឹមជីវិតក្នុងស្រុក

ហេតុដែលមនុស្សយើងមានរបរចិញ្ចឹមជីវិតផ្សេងៗគ្នានោះ តាមធម្មតាច្រើនតែទាក់ទងនឹងភូមិប្រទេស-ទីតំបន់ដែលខ្លួនអាស្រ័យនៅ ប្រទេសយើងជាប្រទេសមួយដែលមានអាកាសក្តៅនៅក្នុងឥណ្ឌូស៊ីនជាពិសេស រមែងមានភ្លៀងធ្លាក់ចុះតាមរដូវតែរៀងរាល់ឆ្នាំ មានអាណាខេត្តជាងមួយសែនគីឡូម៉ែត្រក្រឡា មានដីកប មានទំនាប មានព្រៃ មានភ្នំ ទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក បឹងតូច-ធំនឹងទន្លេសាបជាច្រើន ៗ ឯផ្លូវគមនាគមទាំងខាងក្នុងស្រុកនឹងក្រៅស្រុកក៏ស្រួលឡើងចំរើនឡើងតាមសម័យ ដូចជារថភ្លើង រថយន្ត កប៉ាល់ជាដើម ៗ

បើពោលពីអាជីវកម្មរបស់ប្រជាជនជាតិខ្មែរ ដោយច្រើននិយមធ្វើរបរក្សេត្រកម្ម ដែលជាអាជីវកម្មធំបំផុតក្នុងប្រទេសយើង តែរបរក្សេត្រកម្មរបស់ជនជាតិយើងច្រើនតែធ្វើគ្រាន់តែល្មមស៊ីពាយ មិនធ្វើជារបរធំដុំដូចជាតិដទៃទេ ទុកជាមានខ្លះ ក៏មានចំនួនមិនច្រើនប៉ុន្មានដែរ តែទុកជាធ្វើតិច-ច្រើនយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នៅមានចំនួនស្រូវមានចំណាយចេញទៅប្រទេសក្រៅជាចំនួនច្រើនតែរៀងរាល់ឆ្នាំ ៗ

របរកសិកម្មដែលធ្វើនៅស្រុកយើងវេលានេះ មានការធ្វើស្រែ, ចំ-ការកប្បាស-ថ្នាំជក់, អំពៅ, ពោត, ម្រេច, ដូង, ម្លូ, ល្ងា, និងបន្លែ ឈើផ្លែជាដើម ក្រៅពីរបរកសិកម្ម មានរបរនេសាទត្រីនិងឈើព្រៃជាដើម ៗ

ការធ្វើស្រែ — គឺការដាំស្រូវដែលជាអាហារប្រចាំជីវិតជាតិយើងរាល់ថ្ងៃ របរធ្វើស្រែនេះជារបរធំបំផុតក្នុងស្រុកខ្មែរ រាស្ត្រតែងធ្វើគ្រប់ៗខេត្ត តែចំនួនស្រែនិងស្រូវច្រើនបំផុតក្នុងស្រុកខ្មែរ គឺខេត្តបាត់ដំបង ព្រោះផ្ទៃផែនដីនៅខេត្តនេះមានដីរាបស្មើ មានដីទំនាបល្អធ្វើស្រែបានជាច្រើនអន្លើ ទើបបេស្រូវនៅខេត្តនេះមានចំនួនច្រើនបំផុត ៗ គួររាប់ជាបេស្រូវនៅស្រុកខ្មែរទាំងមូលជាបង្គោលធំជាសរសៃជីវិតរបស់ខ្មែរយើង ៗ

ការធ្វើចំការកប្បាស — ប្រជាជនបានដាំជាច្រើនតាមមាត់ទន្លេមេកុងតាំងពីក្រចេះកំពង់ចាមរហូតមកដល់ខេត្តកណ្ដាល ៗ តាំងពីដើមមកប្រជាជនជាតិខ្មែរតែងដាំកប្បាសប្រយោជន៍នឹងយកមកធ្វើជាសំពត់ស្លៀកដណ្ដប់ជាដើមដោយខ្លួនឯង ដល់មកឥឡូវដំនួញសំពត់អាវពីប្រទេសក្រៅមានចំនួនច្រើនហើយសាច់កំណាត់ក៏ច្រើនល្អៗផង ពួកយើងលែងត្បាញសំពត់ស្លៀកខ្លួនឯង បែរជានាំគ្នាទិញសំពត់ពីប្រទេសក្រៅ ៗ ស្រីៗជាន់ដើមដែលធ្លាប់ត្បាញហើយចេះត្បាញគ្រប់គ្នាក៏ឈប់ត្បាញអស់ នៅសល់ខេត្តខ្លះ ដូចខេត្តកណ្ដាល ព្រៃវែង ស្វាយរៀង នឹងកំពង់ចាមជាដើម

ស្រីៗ អ្នកស្រុកបេះត្បាញផាមួង ក្រមា សារុង មុង ហូល សារបាប់ជាដើម លក់ចំណាយជាគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិតក៏មាន ។ នៅក្រុងភ្នំពេញ រាជការបង្កើតសាលារចនាមួយសម្រាប់បង្រៀនការរចនា ការគូរពេស ការឆ្លាក់ ការធ្វើគ្រឿងមាសប្រាក់ ធ្វើផាងគម្បាញព្រែ ហូល ផាដើម គួរគប់ថាជាគំនិតដ៏ប្រសើរមួយរបស់រាជការ ។

ការធ្វើចំការថ្នាំ – ថ្នាំជក់នេះទុកជារបស់ឥតប្រយោជន៍ដល់មនុស្សយើងៗនៅតែនាំគ្នាជក់ស្ទើរតែគ្រប់គ្នា នៅប្រទេសយើងគេនិយមដាំថ្នាំជក់នេះស្ទើរតែគ្រប់ស្រុក តែដែលមានចំនួនច្រើនជាងទីឯទៀតៗ នោះឃើញមានដាំតាមមាត់ទន្លេមេគុងដែលមានដីដីជាតិល្អ ទីងដៃទន្លេសាបដែលមានដីដីជាតិល្អដែរ ក្រៅពីនេះ នៅខេត្តឯទៀតៗក៏មានដាំដំណាំថ្នាំនេះដែរតែមានចំនួនតិច ល្មមប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារទីងចំណាយលក់ដូរបន្តិចបន្តួចៗ នៅស្រុកយើងសព្វថ្ងៃនេះមិនទាន់មានម៉ាស៊ីនមូរបារីដូចព្រែនគរទេ តែខ្មែរកាន់តែចូលចិត្តជក់ច្រើនឡើងៗជានិច្ច ជំនួញថ្នាំខ្មែរកាន់តែមានចំនួនតិចទៅៗ ។ ថ្នាំជក់នេះជារបរធំមួយដែរ ព្រោះមនុស្សចូលចិត្តជក់ទាំងចាស់ទាំងក្មេង ។ ប្រសិនបើខ្មែរយើងរួមគ្នាធានតាំងសមាគមបង្កើតម៉ាស៊ីនមូរបារីឡើងហើយចំណាយក្នុងស្រុក ជឿថាគង់មានចំណេញច្រើន ។

ការធ្វើចំការល្ង,សណ្តែក, អំពៅ, ពោត — *ដំណាំអស់នេះសុទ្ធតែមានប្រយោជន៍ណាស់ ជារបរធំនាំចេញទៅចំណាយប្រទេសក្រៅជាចំនួនច្រើន តែមានដាំច្រើនតាមមាត់ទន្លេ មាត់ស្ទឹង មាត់ព្រែកទឹងតាមមាត់ទន្លេសាប ក្រៅពីទីអស់នេះក៏មានខ្លះដែរតែមិនច្រើនប៉ុន្មាន គ្រាន់តែល្មមប្រើប្រាស់លក់ដូរក្នុងភូមិតំបន់អស់នោះប៉ុណ្ណោះ ។ អំពៅបើមានចំនួនច្រើនហើយយកមកគាបធ្វើជាស្ករ បង្កើតម៉ាស៊ីនធ្វើស្ករទឹងមានសេចក្តីចំរើនជាមិនខាន ព្រោះប្រទេសជិតខាងយើងសឹងមានសេចក្តីត្រូវការប្រើស្ករជាចំនួនច្រើនដែរ ដូចជាស្ករត្នោតស្រុកយើងដែលអ្នកស្រុកធ្វើតាមទម្លាប់ឥតមានគ្រឿងម៉ាស៊ីនអ្វីឡើយ ក៏នៅចំណាយចេញទៅស្រុកយួនក្នុង ១ ឆ្នាំៗជាចំនួនក្រាស់ក្រែលដែរ ។ ឯរបរពោតជារបរធំដែរ លក់ចំណាយចេញទៅប្រទេសក្រៅក្នុង ១ ឆ្នាំ ៗ ជាចំនួនច្រើន ហើយលក់ដាច់មិនសល់រៀងរាល់ឆ្នាំ ។ នៅប្រទេសឧរុប គេចិញ្ចឹមសត្វដូចជាសេះ លាជាដើម ដោយម្សៅពោត ហេតុនេះបានជាប្រទេសអស់នោះត្រូវការគ្រាប់ពោតជាចំនួនច្រើនតែរៀងរាល់ឆ្នាំ ។*

ការធ្វើចំការម្រេច — *ម្រេចមានប្រយោជន៍ផ្សំថ្នាំទឹងផ្សំគ្រឿងសម្លឲ្យមានឱជារសឆ្ងាញ់ ជាដំនួញមួយធំបញ្ជូនទៅលក់ប្រទេសក្រៅ មានកស្ត្រនិយមដាំច្រើនតាមដែនដីក្បែរមាត់សមុទ្រនៅកែបក្នុងខេត្តកំពត មាន*

ចំការម្រេចជាចំនួនច្រើនបំផុត នៅតំបន់នេះមានចិនហៃណាំដាំម្រេចជាច្រើន ខ្មែរមានខ្លះដែរតែមិនសូវធ្វើចំការធំៗដូចចិនទេ ។ ម្រេចលក់បានថ្លៃណាស់ តែលំបាកថែទាំណាស់ មិនដូចដំណាំឯទៀតៗទេ ។ ក្រៅពីនេះនៅមានដំណាំដទៃៗ ទៀតជាច្រើនយ៉ាងដែលប្រជាជនធ្វើជារបរចិញ្ចឹមជីវិត ដូចជាដូង, ស្វា, ម្លូ, ស្ពៃ, ត្រប់, ម្ទេស ។ល។ តែមិនបានធ្វើជាជំនួញធំដុំទេ គ្រាន់តែជាគ្រឿងប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុកប៉ុណ្ណោះ ។

(មានត)

ពង្សាវតារក្រិក

(តមក)

តាំងអំពីដើមមកនោះមិនជាការបំប្លែកអ្វីទេ ចំណែកខាងពួកអាថែន្យនេះបំប្លែកបន្តិចដោយហេតុជាអ្នកធ្លាប់រក្សាអារ្យធម៌ទុកដោយល្អមកអំពីដើម លុះមកដល់គ្រានោះត្រឡប់ជាមានអាការសាហាវដូចពួកស្ប៉ាតដែរ គឺមានការកាត់ដៃកាត់ជើងពួកអ្នកទោសសឹកទឹងប្រហារជីវិតពួកមន្ត្រីយ៉ាងសាហាវជាដើម ។

ផលនៃសង្គ្រាមគ្រានេះ— ខាងស្រុកស្ប៉ាតមានជ័យជំនះយ៉ាងដាច់ខាត ធ្វើឲ្យអាថែន្យផុតលែងអំណាចរើខ្លួនមិនរួច ថែមទាំងធ្វើរបៀបត្រួតត្រាបែបប្រជាធិបតេយ្យឲ្យលែងអស់ជាបណ្តោះអាសន្នទៅទៀតផង សូម្បីអាណាចក្រដទៃៗទៀតក្រៅពីអាថែន្យនាំគ្នាផ្លាស់គំនិតគិតឃើញថារបៀបប្រជាធិបតេយ្យមិនល្អ ក៏នាំគ្នាកែប្រែរបៀបត្រួតត្រាស្រុកទៅតាមបែបរបស់ស្ប៉ាត គឺប្រគល់អំណាចត្រួតត្រាស្រុកទេសនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃពួកមន្ត្រី នៅស្រុកអាថែន្យក៏ផ្លាស់របៀបគ្រប់គ្រងស្រុកទៅតាមទំនងនេះដែរ តែមិនមែនធ្វើតាមសេចក្តីយល់ព្រមរបស់ប្រជាជនទេ ពីព្រោះរដ្ឋបាលប្រជាធិបតេយ្យចាញ់សង្គ្រាមយ៉ាងវិនាសខ្ទេចខ្ទីនោះឯង ។

វិធីគ្រប់គ្រងរបស់អាថែន្យដែលកែប្រែថ្មីនេះ គឺត្រូវមានមន្ត្រីនៅក្នុងគណៈរដ្ឋបាលចំនួន ៣០ នាក់ តាំងជាសភាឬក្រុមជំនុំឡើងហៅថា តំស-

សភា ៗ ប៉ុន្តែវិធីគ្រប់គ្រងបែបនេះមិនតាំងនៅបានប៉ុន្មានទេ ដោយហេតុ ២ប្រការ គឺពស្ត្រអាថែនមានទិស្ស័យជាប់ចិត្តស្រឡាញ់បែបប្រជាធិបតេយ្យនេះជាហេតុ១ ហេតុ ១ ទៀត គឺពួកមន្ត្រីដែលមានអំណាចក្នុងរាជការ នាំគ្នាសន្លត់សន្លិនប្រជាពស្ត្រហួសពេក ដល់ទៅមានបង្គាប់ឲ្យចាប់មនុស្ស ដែលធ្លាប់នៅក្នុងគណៈត្រួតត្រាបែបប្រជាធិបតេយ្យយកទៅប្រហារជីវិត អស់ចំនួន១៥០០ នាក់ ដែលត្រូវបំបរបង់ឲ្យចេញពីស្រុកទៅក៏មានចំនួនជាច្រើនដែរ ៗ នៅទីបំផុត ពួកដែលត្រូវបណ្តេញទៅនោះរួបរួមគ្នា តាំងជាកងទ័ពឡើងបាន មានបុរសម្នាក់ឈ្មោះត្រាស៊ីប៊ុល ជាមេទ័ព លើកទ័ពចូលក្រុងអាថែនបានដោយមានបណ្តាពស្ត្រក្នុងស្រុកចូលដៃផង ទើបនាំគ្នាបណ្តេញគណៈរដ្ឋបាលមន្ត្រីចេញអំពីដំណែងបានសម្រេចហើយ តាំងរដ្ឋបាលប្រជាធិបតេយ្យឡើងវិញ រដ្ឋបាលថ្មីនេះមានគំនិតល្អ បាននាំគ្នាបោះឆ្នោតក្នុងទីប្រជុំពស្ត្រថា សូមឲ្យអភ័យទោសដល់បណ្តាមន្ត្រីដែលធ្វើសេចក្តីក្តៅក្រហាយដល់បណ្តាពស្ត្រមកហើយនោះទាំងអស់ ៗ

សូម្បីមានការបោះឆ្នោតឲ្យអភ័យទោសដូច្នេះហើយក៏ដោយ ក៏នៅតែមានបណ្តាពស្ត្រចងគំនុំនឹងពួកមន្ត្រី លបលួចប្រទូសរ៉ាយឥតស្រាកបួនជាមានគ្រោះកម្មអាក្រក់ មហាបុរសរបស់ក្រិកម្នាក់ទុរបទាំងមូលដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញមកដល់សម័យសព្វថ្ងៃនេះ ក៏ត្រូវពួកពស្ត្រ

ទោះបីជាពួកមន្ត្រីដែរ ហើយបានទទួលគ្រោះថ្នាក់អំពីក្រុងដល់ក្ស័យជីវិតទៅ ។

មហាបុរសនេះ ឈ្មោះ សូក្រាត អ្នកសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ក្រិកនឹងមើលរំលងប្រវត្តិរបស់លោកនេះទៅមិនសមគួរឡើយ ។

សូក្រាត – លោកនេះកើតក្នុង ព.ស. ៧៤ ជាអ្នកប្រាជ្ញចំឡែកជាងអ្នកប្រាជ្ញទុរូបធម្មតា ព្រោះលោកមិនបានសរសេររឿងរ៉ាវទុកឡើយ តែលទ្ធិរបស់លោកនេះផ្សាយចេញមកហើយមានជាប់មកដល់សព្វថ្ងៃនេះដោយមានសិស្សសំខាន់របស់លោកពីរនាក់ ម្នាក់ឈ្មោះសេណេហ្វុង ម្នាក់ទៀតឈ្មោះប្លាតុង ជាអ្នកនាំមករួបរួមសរសេរឡើងនៅវេលាក្រោយ ។ លោកសូក្រាតនេះជាមនុស្សមានលក្ខណៈសំខាន់ៗច្រើនយ៉ាង គឺជាអ្នកប្រាជ្ញមានសេចក្តីសុចរិតទៀងត្រង់ ជាតាហានដ៏អង់អាច តែមិនព្រមទទួលធ្វើក្នុងក្រសួងរាជការ ជាអ្នកទីទ័លក្រ ទាំងមិនព្រមទទួលប្រាក់រង្វាន់ដែលសិស្សផ្ញើខ្លួនរៀនសូត្រយកមកឲ្យ ហើយមិនបានរៀបចំការរៀនសូត្រឲ្យមានសាលាមាំមួនទេ ។ សូក្រាតជាមនុស្សមានរូបរាងមុខមាត់មិនសមសួនជាទំនាស់យ៉ាងធំនឹងពួកអាថែន ។ តាមធម្មតា សូក្រាតជាមនុស្សស្ងប់ស្ងាត់ គាប់ចិត្តទីវិវេកលាក់ខ្លួនពួនត្រិះរិះពិចារណាខាងផ្លូវបរមត្ថធម៌តែម្នាក់ឯង លុះចេញពីទីពួនសម្ងំមកដើរលេង ទើបមានមនុស្សមកហោមរោមពីខាងមុខខាងក្រោយ ប្រុងត្រចៀកស្តាប់សំដីទេសនារបស់លោក ។

(មានត)

ប្រជុំពាក្យកាព្យ

ភាគទី ៤

របស់ឃុនស៊ុមនោម័យ

(មាឌត)

ឬមួយមានមិត្រនិត្យនៅផង
ចរចាសាសងលេងសប្បាយ
ភ្លាំងភ្លេចក្ដីស្ម័គ្ររ័កកាយម៉ាយ
ថ្ងៃអើយរៀមអួលអន់ទុក ៗ

ឬប្អូនគិតដែរតែយ៉ាងស្បើយ
ធើយៗ ពុំឆ្អិតពីចិន្ដា
ថ្ងារនេះរៀមចង់យល់កក្រ្ដា
ឲ្យគួរឲ្យក្ដាណាប្អូនអើយ ៗ

ទៀបម៉ោងពីរបងតាំងរតក្ក
សៀតបុកចិន្ដាមិនមានស្បើយ
រៀមរព្ធកនឹកណាស់ណាប្លូនអើយ
រំខានឥតស្បើយអំពល់ចិត្ត ៗ

ឈឺចៀបរលង់ក្នងទុក
ណែនខ្លោចក្ដៅផ្សាចិន្ដាឆ្អិត
សែនរំជួលក្ដួលណាស់អំពល់គិត
រៀមអាណិតនឹកអានាថកទិន្ធា ៗ

រឹងឆ្អល់រតឹឆ្អែតសែនអួលអាក់
វែងរងាត្រជាក់តែឯកា

ទោះទន់ស្រពន់អស់កាយា
រៀមកំព្រាសែនសោកសញ្ជប់គិត ។
ទឹកណាស់តែខ្វល់ឥតឧបមា
ចុកសៀតឧកដេកមិនលក់
យប់ស្ងាត់សត្វស្ងៀមរៀមវិតក្ក
គិតគ្រប់ទៅទុក្ខកល់វេលា ។
ដល់ម៉ោងបីចិត្តបងគិតព្រួប
ទឹងទៅមិនរួចឡើយទេវតា
ទឹងបានបីបមថ្នមស្ងួនភ្ងា
ឲ្យអស់ចិន្តាណាអូនអើយ ។
អនិច្ចាវេទនាតែឯកអង្គ
ទៅក្នុងដំណេកវិវេកផ្កា
សង្ស័យអាល័យគិតសង្សារ
លុះដល់វេលាទៀបព្រឹកព្រាង ។
ប្រះប្រាណកែះគើយតែខ្សើយខ្សល់
ហាក់ប្រាកដល់ដល់ខ្សើយភ្ងាង
រូបតែជួបជិតស្នាននួននាង
ភ្ងាភ្ញាងដឹងជាក់ភ្ញាក់ចិន្តា ។

ឱអញមមើអីដល់ម្ល៉ះ

ពុំគួរផ្ទួប្នេះឡើយទេវតា
ដល់ជាក្រសោបឱបប្រក់
ខ្នើយឱបស្មានថាជាថ្លៃបង ។
កម្មអើយកើតទុក្ខក្នុងគ្រានេះ
មិនមានរបេះសេចក្ដីហ្មង
អំពល់ហើយខ្វល់សល់កន្លង
បើម្ល៉ះម្រាំងបងនឹងស្បើយទុក្ខ ។
បើប្អូនខ្លឹមខ្លួនមានមេត្តា
ស្នេហាស្រឡាញ់តទៅមុខ
ឲ្យបងអ្នកបានស្បើយល្ហើយទុក្ខ
ទៅមុខគង់នឹងសម្រេចការ ។
នេះហើយជាការក្ដីសុខុម
ចូរមុំនាងគិតកែប្រាជ្ញា
នៃនក[1]មកឲ្យបងស្នេហា
ក្នុងថ្ងៃនេះណាព្រលឹងអើយ ។

(១) លៃលក ។

(មានត)

អជាមយកថា

១. ស.

អ្នកប្រែនិងរៀបរៀង (តមក)

ឯខួរក្នុងឆ្អឹងខ្នងជាអ្នកនាទីបង្កើតកូលោហិតក្រហមនិងសឲ្យមានចំនួនច្រើនល្មមគ្រប់គ្រាន់នឹងប្រើការជានិច្ច តែមានចួនកាលធ្វើបញ្ជូនមិនទាន់ ប្តូរមួយហ្វឹកហ្វឺនពេកទៅ គ្រូពេទ្យតោងប្រើវិធីបញ្ចោក គឺចាក់បញ្ចូលមេរោគស្លាប់ៗឲ្យចូលទៅក្នុងរាងកាយ ដើម្បីបញ្ចោតរាងកាយឲ្យមានសេចក្តីភិតភ័យភ្ញាក់ផ្អើលឡើង ឲ្យខំប្រឹងធ្វើកូលោហិតសឲ្យមានចំនួនគ្រប់គ្រាន់ឡើង នេះមានទំនងដូចជាយើងកេណ្ឌហៅទាហានក្រៅមកប្រចាំការឲ្យមកជួយច្បាំងថែមទៀត ដើម្បីបន្ថែមកំឡាំងកងទ័ពឲ្យមានកំឡាំងខ្លាំងពូកែឡើង តែកូលោហិតមិនបានទៅតយុទ្ធនឹងមេរោគស្លាប់ៗនោះទេ នាំគ្នាទៅតយុទ្ធតែនឹងមេរោគរស់ៗដោយស្រពន់ ទើបមានជ័យជំនះដោយងាយៗ ឯពួកកូលោហិតក្រហមនោះមាននាទីជាអ្នកជញ្ជូនស្បៀងអាហារនិងគ្រឿងអាវុធហើយធ្វើនាទីជាអ្នកជួយច្បាំងផងៗ

៤) រាងកាយយើងធ្វើទឹកម្យ៉ាងឲ្យមានឡើង សម្រាប់ជួយជាកំឡាំងឲ្យកូលោហិតសធ្វើការកំចាត់មេរោគបានដោយងាយ បើមិនមានទឹកបែបនេះទេកូលោហិតសក៏ធ្វើការមិនបានស្រួល ទឹកបែបនេះប្រៀបដូចជាទាហានកាំភ្លើងធំដែលតាំងចាំបាញ់ពួកសឹកសត្រូវឲ្យភ័យស្លន់ ទើបពួកទាហានលើកទ័ពលុកចូលទៅរកពួកខ្មាំងសត្រូវបានស្រួលមិនសូវលំបាកៗ

តួយ៉ាងដែលមើលឃើញដោយភ្នែកទទេ

តួយ៉ាងកេតដែលយើងល្មមមើលឃើញដោយភ្នែកទទេបាននោះ គឺជម្ងឺបូសផ្សេងៗបូសកើតឡើងដោយមានបាក់តេរីម្យ៉ាងមានរូបកងជាចុចៗ ហើយរួមគ្នាជាពួកៗមានទំនងដូចចង្កោមផ្លែទំពាំងបាយជូរ លើកគ្នាចូលមកប្រទូស្តរ៉ាយកាយយើង ហើយយើងមើលឃើញបូសនោះមានអាការប្រែប្រួលដូច្នេះ :

១) មានកំដៅកើតឡើង ព្រោះពួកភ្នាក់ងារការពារកាយយើងបន្ថែមឲ្យមានច្រើនឡើង ដើម្បីសម្លាប់មេរោគឬបន្ថយកំឡាំងមេរោគឲ្យទន់ខ្សោយចុះទៅ ។

២) ឡើងសម្បុរក្រហម ព្រោះមានឈាមមករួមប្រជុំគ្នានៅទីនោះជាចំនួនច្រើន ដើម្បីនាំពួកលោហិតសមកតយុទ្ធនឹងមេរោគអស់នោះ ហើយនាំស្បៀងអាហារមកជូនផង ។

៣) មានអាការហើមឡើង ព្រោះមានឈាមនិងទឹករងៃច្រើនជាងធម្មតាសព្វដង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដូចប្រការទី ២ នោះដែរ និងប្រយោជន៍ដើម្បីឲ្យទឹករងៃជម្រះលាងដេញកំចាត់មេរោគឲ្យអស់ទៅ ។

៤) មានអាការឈឺ ព្រោះមានសរសៃប្រសាទត្រូវគ្រៀះដោយទឹកលោហិតនិងទឹករងៃមកទាំងដក់នៅត្រង់កន្លែងនោះ ទាំងសរសៃប្រសាទក៏

កាន់តែមានអាការដឹងខ្លួនច្រើនឡើងដើម្បីឲ្យរាងកាយចាប់ដឹងខ្លួន មិនបាច់ឲ្យមានការប៉ះពាល់ត្រង់កន្លែងដែលឈឺនោះ ។

៤) មាឥពិការ នៅត្រង់កន្លែងដែលឈឺនោះរមែងពិកពិការប្រើការមិនបានស្រួលឬមិនបានឡើយ គឺថាបើឈឺត្រង់ដៃនឹងប្រើដៃធ្វើអ្វីក៏មិនស្រួលបេះតែតាស់ទំនងទាំងអស់ នេះធម្មតាតែងបង្គាប់ឲ្យធ្វើដូច្នេះប្រយោជន៍នឹងបង្ការរាងកាយត្រង់កន្លែងដែលឈឺនោះ មិនឲ្យកម្រើកមិនឲ្យព្រួយនឹងបង្ការមិនឲ្យមេរោគឬមេជម្ងឺស្ទុះចូលទៅកាន់ទីដទៃទៀតបានផង ។

ហេតុដែលឬឈឺចាប់កាន់តែខ្លាំងឡើងរមែងមានមកតាមទំនងនេះទាំងអស់ កាលបើយើងដឹងដើមហេតុដូចបានពោលមកហើយនេះ យើងត្រូវតែអនុលោមជាជំនួយជួយរាងកាយយើងក្នុងពេលដែលមានគ្រោះថ្នាក់ ៗ ជម្ងឺបួសដែលមានខ្ទុះកើតឡើងច្រើននោះ គឺគួរលោហិតសទៅធ្វើការតយុទ្ធនឹងមេរោគនោះបរាជ័យចាញ់ស្លាប់អស់ជាចំនួនច្រើន ហេតុនេះយើងត្រូវតែរកគ្រូពេទ្យឲ្យវះបាយកខ្ទុះនឹងឈាមកំណាចនោះចេញ ហើយត្រូវប្រយ័ត្នបង្ការកុំឲ្យមេរោគចុះទៅជ្រៀតជ្រែកត្រង់កន្លែងនោះបានទៀត ដោយវិធីចងរុំត្រង់កន្លែងនោះ នឹងទំនុកបំរុងរាងកាយឲ្យមានកំឡាំងច្រើនឡើង ដើម្បីឲ្យរាងកាយធ្វើការតទល់នឹងមេរោគតាមទំនើងខ្លួនឯងវិញប្រសើរជាង ។ ការធ្វើឲ្យកើតរើកមិនត្រូវទំនងអាចឲ្យទោសបាននៅវេលាក្រោយមិនខាន ។

(មានត)

រឿងព្រេងខ្មែរ – រឿងអាឡេវទី ២

(តមក)

គេមិនឲ្យ ហើយយកនិយាយនឹងប្រពន្ធថា បងធ្លាប់ដើរតែម្នាក់ឯង តែមានមនុស្សម្នា ក្របីគោរទេះទៅជាមួយផងនឹងធ្វើដំណើរមិនរហ័សទាន់ចិត្ត ហេតុដូច្នោះបានជាបងមិនចង់យកទៅ ។ អាឡេវវេចតែប្រាក់នឹងស្បៀងគ្រាន់នឹងស៊ីតាមផ្លូវ ឯដីដូនផ្តាំហើយផ្តាំទៀតថា បើទៅទៅដល់ម្តាយ-អាពុកនៅជាសុខសប្បាយ ចូរទៅឆាប់ត្រឡប់មកវិញហ្នះទៅណា ។ អាឡេវក៏លាដីដូននឹងប្រពន្ធហើយចេញដំណើរទៅ លុះទៅដល់ផ្ទះអ្នកនេះនាងនោះជាអាពុកម្តាយហើយក៏យកប្រាក់ទៅឲ្យម្តាយអាពុក ៗមានចិត្តត្រេកអរស្ទួរថា កូនទៅណាបាត់យូរដល់ម្ល៉េះ ម្តាយឪពុកចេះតែទន្ទឹងមើលផ្លូវកូនតែសព្វថ្ងៃ អាឡេវប្រាប់ថាខ្ញុំទៅគិតធ្វើការរកស៊ី ដ្បិតម៉ែឪឯងមិនគិតរកស៊ីនឹងគេ ។ អ្នកនេះនឹងនាងនោះឆ្លើយឡើងថាតាមតែកូនគិតចុះ ចំណែកខាងម្តាយអាពុករកស៊ីគ្រាន់តែមាត់ ហើយនឹងរក្សាទ្រព្យទុកឲ្យកូន ចូរកូនគិតរកអម្រស់អម្របខ្លួនឯងចុះ ។ អាឡេវនៅនឹងម្តាយអាពុកបានពីរបីថ្ងៃ ក៏លាចេញដើរទៅទៀត ។ លុះទៅដល់ស្រុកធំក៏ចូលទៅមើលកន្លែងសព្វគ្រប់ហើយ ចេញមករកមើលផ្ទះនាម៉ឺនសេដ្ឋី ក៏ឃើញសេដ្ឋីម្នាក់មានផ្ទះធំទទំខ្ពស់ មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន មានពេងរទេះគោក្របីដំរីសេះមនុស្សម្នា ខ្ញុំកំដរពាសពេញ មានច្បារដំណាំជាឧទ្យាន

មានផើងផ្កាគ្រប់ដំពូកគ្រប់ព័ណ៌ដាក់ហែជាជួរក្នុងច្បារ មានត្រីប្រាក់ត្រីមាស មានស្រះជាំដើមឈូកសឈូកក្រហមព្រលឹតលំចង់ស្បង្ក័ជដុះពាសពេញ ហើយមានកូនក្រមុំមិនទាន់មានប្ដី ។ អាឡេវមានចិត្តស្រឡាញ់ចង់បាន ក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះសេដ្ឋីហើយជំពបសុំខ្លួននៅធ្វើជាកូនក្មួយ ។ សេដ្ឋីឃើញអាឡេវមកសុំខ្លួននៅធ្វើជាកូនក្មួយដូច្នោះ ក៏មានចិត្តអាណិតស្រឡាញ់ហើយសួរថា ឯងនៅស្រុកណា ម្ដាយអាពុកនៅស្រុកណា ។ អាឡេវជំពបសេដ្ឋីថា ខ្ញុំបាទនៅស្រុកឆ្ងាយណាស់ អាពុកម្ដាយខ្ញុំបាទមានទ្រព្យរបស់ខ្ញុំក៏ដេរ គោក្របីដំរីសេះផ្ទះសំបែងដូចលោកដែរ ប៉ុន្តែគាត់មានជម្ងឺឈឺស្លាប់អស់ហើយ ខ្ញុំបាទតូចចិត្តណាស់មិនចង់នៅដ្បិតធ្លាប់មានម៉ែឪ ឥឡូវនៅតែម្នាក់ឯង បានជាខ្ញុំបាទបោលផ្ទះសំបែង ទ្រព្យរបស់ មកសុំនៅនឹងលោក តាមតែលោកប្រើធ្វើការងារអ្វីៗខ្ញុំបាទទទួលទាំងអស់ ។ សេដ្ឋីក៏ព្រមទទួលយកអាឡេវឲ្យនៅ ។ ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃដែលមកនៅនឹងសេដ្ឋី អាឡេវតែងភ្ញាក់អំពីព្រឹកបោសផ្ទះថែទាំរបស់ទ្រព្យ រៀបទុកដាក់តាមទីកន្លែងហើយខំធ្វើការដូចជារបស់ខ្លួន ។ សេដ្ឋីឃើញអាឡេវស្វាហាប់ធ្វើការថែទាំរបស់ទ្រព្យមិនមានឲ្យឃ្លេសចិត្តក៏រឹតតែស្រឡាញ់ឡើង ហើយឲ្យអាឡេវត្រួតត្រាដាស់តឿនមនុស្សម្នាខ្ញុំកំដរទាំងអស់ ។ រាល់ដងវេលាសេដ្ឋីទៅគាល់ស្ដេចបានយកអាឡេវទៅផង លុះទៅជាញឹកញយអាឡេវស្គាល់ពួកក្រមការកូនក្មួយទាំងអស់ តមកទៀតក៏ស្គាល់ដល់

នាម៉ឺនធំតូចតាំងពីលោកក្រឡាហោម យោមរាជ ចក្រី វាំង ទាំងនាម៉ឺនធំតូចឯទៀត ប៉ុន្តែអាឡេវធ្វើចិត្តជា ទុកជានរណាត្មះតិះដៀលដូចម្ដេចក៏មិនចេះខឹងនឹងគេ សូម្បីកូនក្មួយផងគ្នាធ្វើដូចម្ដេចៗ ក្ដីអាឡេវមិនចេះតបមិនចេះខឹងឡើយ ។ កាលណាអាឡេវតាមសេដ្ឋីទៅគាល់ស្ដេចហើយមានគេសួរថាឈ្មោះអ្វី វាប្រាប់ថាខ្ញុំឈ្មោះអាឡេវតេវ ពួកនាម៉ឺនតែឃើញអាឡេវទៅហើយ ក៏ហៅតែអាឡេវតេវៗដូច្នេះឯង ។ លុះវេលាក្រោយមកអាឡេវទៅលេងនៅសាលាជំនុំស្ដាប់ចៅក្រមជំនុំជំរះក្ដីតែសព្វថ្ងៃ ក៏ចេះច្បាប់ទំលាប់ច្រើន ហើយវារើសយកកាកសំបុត្រដែលគេបោះចោលមានទាំងស្នាមត្រាបោះនៅនោះផង តាំងអំពីលោកក្រឡាហោមយោមរាជ ទាំងនាហ្មឺនធំតូចទាំងអស់ដែលមានមាសប្រាក់ច្រើន ហើយវាយកក្រមួនមកសូនជាត្រា វាស់ទំហំត្រាកាកសំបុត្រចាស់ហើយឆ្លាក់ឲ្យត្រូវតាមស្នាមត្រាចាស់រួចវាធ្វើជាសំបុត្រសឹងមានឈ្មោះនាហ្មឺនអស់នោះជំពាក់ប្រាក់ ខ្លះ ១០០ណែន ខ្លះ២០០ណែន ខ្លះ៥០០ណែន គ្រប់តែនាហ្មឺនធំតូចទាំងអស់ ហើយបត់ទុកក្នុងហិបមួយពេញ បើខ្លួនវាមិនទៅ ទៅធ្វើការឯណាៗក្ដី ឬទៅលេងក្ដី វាយកហិបនោះទៅផ្ញើនឹងប្រពន្ធសេដ្ឋីហើយផ្ដាំថាកុំឲ្យនរណាបើកឲ្យសោះ ដល់វាវិលមកក៏ទៅយកហិបនោះមកវិញ ធ្វើដូច្នេះតែរឿយៗមក ។

(មានតទៅទៀត)